

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Nord-Makedonia

ID- og reisedokumenter

27. oktober 2020

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo
Tel: 23 30 94 70
E-post: landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivaretatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

All citizens over the age of 18 must be in possession of a national ID card, the *lična karta*, which is issued upon presentation of a valid birth certificate and certificate of citizenship. Biometrics was introduced in 2007, after which all new ID cards and passports have contained biometric data. Macedonian passports are issued based on presentation of valid ID card.

The systems for registration of personal data in northern Macedonia are well-developed, and the issuance of certificates and documents follows clear guidelines. No information indicates that corruption or falsification is widespread in connection with the registration of personal data, or in connection with the issuance of breeder documents, ID cards and passports.

Sammendrag

Borgere av Nord-Makedonia borgere over 18 år skal være i besittelse av nasjonalt ID-kort, *lična karta*, som utstedes på grunnlag av gyldig fødselsattest og statsborgerskapsattest. Etter innføringen av biometri i 2007, har alle ID-kort og pass inneholdt biometriske data. Makedonske pass utstedes på grunnlag av gyldig ID-kort.

Det er utbygget oversiktlige systemer for registrering av personopplysninger i Nord-Makedonia, og utstedelse av attester og dokumenter følger klare retningslinjer. Det foreligger ikke informasjon som tilsier at korrupsjon eller forfalskning er utbredt i tilknytning til registrering av personopplysninger, eller ved utstedelse av underlagsdokumenter, ID-kort og pass.

Innhold

1 Innledning	6
1.1 Relevante lover og regelverk.....	6
1.2 Registrering av personopplysninger og nasjonale registre.....	7
1.3 Tilgjengelige elektroniske tjenester.....	7
2 Sentrale identitetsdokumenter	8
2.1 Fødselsregistrering og utstedelse av fødselsattest	8
2.1.1 Fødselsregistrering ved utenriksstasjoner.....	8
2.2 Sen eller uteblitt fødselsregistrering	9
2.2.1 Statsborgerskap og statsborgerskapsattest.....	10
2.2.2 Statsborgerskap for barn født i utlandet.....	10
2.3 Personlig identitetsnummer	10
2.4 Ekteskaps- og ugifteattest.....	11
2.5 Skilsmisseattest.....	11
2.6 Dødsattest	11
3 Nasjonalt ID-kort	12
4 Reisedokumenter	13
4.1 Pass	13
4.2 Søknad om pass ved utenriksstasjoner	13
4.2.1 Søknad om pass til mindreårige ved utenriksstasjoner.....	15
4.3 Midlertidig pass/nødpass	15
5 Kontroll av personopplysninger	16
6 Korrupsjon	17
6.1 Bestikkelser og forfalskninger.....	17
6.2 Ekte dokumenter med ekte opplysninger	18
6.3 Ekte dokumenter med falske opplysninger	19
6.3.1 Falske dokumenter med falske opplysninger	19
7 Referanser	21

1 Innledning

Dette notatet tar for seg prosedyrer for utstedelse av ID-kort og reisedokumenter i Nord-Makedonia. Nærmere bestemt sies det noe om passutstedende myndigheter, underlagsdokumenter og registreringsrutiner. Avslutningsvis sies det noe om korrupsjon generelt, og om korrupsjon ved dokumentutstedelse.

Prosedyrer for utstedelse av pass, ID-dokumenter og underlagsdokumenter er et stort felt som det vanskelig kan gjøres utførlig rede for innenfor rammene av et temanotat. Notatet er derfor ikke uttømmende, men inneholder informasjon som utlendingsforvaltningen har etterspurt over tid. Notatet er en oppdatering av tilsvarende notat fra 2014.

Mye av innholdet i notatet bygger på informasjon fra makedonske¹ myndigheter, inkludert Nord-Makedonias ambassade i Oslo. En del av kildematerialet er kun tilgjengelig på makedonsk eller albansk, og Landinfo har derfor brukt en elektronisk oversettertjeneste til å oversette informasjonen.

Landets offisielle navn ble endret fra Republikken Makedonia til Republikken Nord-Makedonia (heretter Nord-Makedonia) i januar 2019. I henhold til de konstitusjonelle endringene der landets nye navn ble vedtatt, skal alle persondokumenter bære navnet «Republikken Nord-Makedonia» innen fem år fra navneendringen, altså innen 2024. Dokumentene skal i løpet av de neste årene gradvis bli erstattet med nye. Allerede i februar 2019 startet myndighetene å påføre stempler med det nye navnet i pass ved inn- og utreise av landet (Stojanovski 2019; Greek City Times 2019).

1.1 Relevante lover og regelverk

Utstedelse og besittelse av ID- og reisedokumenter er i hovedsak regulert ved landets folkeregisterlov (1995), lov om ID-kort (1995), utlendingslov (2006), statsborgerskapslov (1992) samt passlov (1992). Uoffisielle engelskspråklige oversettelser er tilgjengelig for de tre førstnevnte lovtekstene (se kildeliste).

En rekke endringer og tilføyelser til lovene er vedtatt opp til dags dato. Med mindre annet er spesifisert i teksten, forutsettes at en henvisning til eksempelvis folkeregisterloven av 1995, omfatter endringene av senere dato. Det er de reviderte lovtekstene som er inkludert i kildelisten.

¹ Etter en 27 års lang navnestrid mellom Hellas og Makedonia om landets offisielle navn, ble det i 2019 nådd enighet landene imellom. I henhold til den såkalte Prespa-avtalen, skal det som tidligere ble omtalt som Republikken Makedonia nå hete Republikken Nord-Makedonia. Landets språk skal kalles «makedonsk» og befolkningen skal omtales som «makedonere» eller «borgere av Nord-Makedonia». Når man omtaler de to største etniske majoritetene, bruker man derimot «etniske makedonere» og «etniske albanere» (BBC 2018; Nord-Makedonias utenriksdepartement 2020b).

1.2 Registrering av personopplysninger og nasjonale registre

Ansvar for å nedtegne personopplysninger og for å ivareta registrene over personopplysninger er todelt i Nord-Makedonia. Innenriksdepartementet har ansvar for nedtegnning av alle opplysninger i tilknytning til personlige identitetsnumre,² ID-kort og pass, for bevaring av tilhørende registre og for utstedelse av relevante dokumenter. Ansvar for registrering av fødsler, ekteskap og dødsfall, er derimot underlagt Justisdepartementet, nærmere bestemt det underlagte direktoratet *Office for Management of Registers of Births, Marriages and Deaths*. Tilhørende registre faller også inn under Justisdepartementet (OSCE & ODIHR 2013, s. 8; Folkeregisteret u.å.a). Registrene er elektroniske (EU-kommisjonen 2018, s. 25; EU-kommisjonen 2019a, s. 23).

Fødsel, dødsfall, ekteskap og navneendring registreres ved et av de om lag 180 lokale folkeregisterkontorene rundt om i landet. Ved disse kontorene kan man også få utstedt dokumenter og attester, og hvert kontor fører egne registre. Alle opplysninger som blir registrert ved de lokale registreringskontorene, innrapporteres fortløpende til regionale kontorer, som igjen rapporterer til et sentralt folkeregister («central register») (Folkeregisteret u.å.b; OSCE & ODIHR 2013, s. 6).

Det finnes også et eget statsborgerskapsregister, som blant annet inneholder søknadspapirer og attester knyttet til statsborgerskap (Statsborgerskapsloven 1992, art. 22 og 27), og et arkiv som inneholder dokumentasjon tilknyttet ID-kort (Lov om ID-kort 1995, art. 14). Begge disse er underlagt Innenriksdepartementet.

1.3 Tilgjengelige elektroniske tjenester

Det er utviklet en nasjonal portal for elektroniske tjenester (uslugi.gov.mk), som blant annet tilbyr elektronisk utstedelse av persondokumenter. Fødsels-, ekteskaps- og skilsmisseattester er blant dokumentene som kan bestilles elektronisk (EU-kommisjonen 2019a, s. 20; Folkeregisterloven 1995, art. 28c). Rutinene for denne type utstedelse omtales under relevante kapitler nedenfor.

² For informasjon om det personlige identitetsnummeret, se punkt 2.3 nedenfor. Temaer er ellers mer utførlig omtalt i Landinfos respons Balkan: *Personlig identitetsnummer (JMBG)* (Landinfo 2013).

2 Sentrale identitetsdokumenter

2.1 Fødselsregistrering og utstedelse av fødselsattest

Fødsler innrapporteres muntlig eller skriftlig til lokalt folkeregisterkontor. Innrapporteringen skal skje senest tretti dager etter fødselen fant sted (Folkeregisterloven 1995, art. 6).

Helsevesenet har ansvar for å innrapportere barnefødsler dersom barnet fødes ved et sykehus eller helsestasjon. Barn som fødes hjemme eller utenfor sykehus/helsestasjon, skal innrapporteres til lokalt folkeregisterkontor av mor, far, helsearbeider eller annen person som er kjent med fødselen (Folkeregisterloven 1995, art. 6-7). Når fødselen er innrapportert, må barnets foreldre møte på folkeregisterkontoret og legitimere seg med ID-kort (eller pass) og legge frem ekteskapsattest. Dersom foreldrene ikke er gift, må begge legitimere seg med ID-kort (eller pass) og fremvise egne fødselsattester (Folkeregisteret u.å.c).

For å få utstedt fødselsattest, må foreldrene levere et søknadsskjema på folkeregisterkontoret og betale et gebyr. Søknaden kan leveres av foreldrene selv eller ved autorisert stedfortreder (Folkeregisteret u.å.c).³

Siden 2017 har det også vært mulig for sykehusene å registrere fødsler elektronisk gjennom «E-Health portal», som er en integrert komponent i den nasjonale portalen for elektroniske tjenester. Etter at fødselen er registrert elektronisk, kan foreldrene velge om de vil motta fødselsattesten på sykehuset der fødselen fant sted eller ved lokalt folkeregisterkontor. Attesten utstedes innen 48 timer (EU-kommisjonen 2019a, s. 29; Folkeregisteret u.å.d). Landinfo har ikke funnet informasjon om i hvilken utstrekning den nye elektroniske tjenesten blir brukt.

2.1.1 Fødselsregistrering ved utenriksstasjoner

Fødsler som har funnet sted i utlandet, kan registreres ved Nord-Makedonias utenriksstasjoner. Følgende dokumentasjon må legges frem (Nord-Makedonias ambassade i Oslo 2020b):

- Utskrift fra fødselsregister der barnet er født, i internasjonalt eller oversatt format (med apostille)
- Søknad om fødselsregistrering fra begge foreldre, som skal signeres hos ambassaden
- Begge foreldrenes reisedokumenter
- Utskrift av foreldrenes ekteskapsattest

³ Eksempel på fødselsattester, vigselsattester og dødsattester kan finnes på hjemmesidene til Folkeregisteret her <https://www.uvmk.gov.mk/mk/dokumenti-na-upravata>.

- Dokumentasjon på oppholdstillatelse
- Dersom én av foreldrene ikke er borger av Nord-Makedonia, kreves det samtykke fra denne forelderens om at barnet skal få erverve makedonsk statsborgerskap

2.2 Sen eller uteblitt fødselsregistrering

Det hender at hjemmefødsler ikke innrapporteres innenfor de spesifiserte tidsrammene, eller at fødsler ikke innrapporteres i det hele tatt. Sen eller uteblitt fødselsregistrering har i særlig grad vist seg å forekomme blant landets rombefolkning, ofte bosatt på landsbygda og langt fra helsesentre. For mange rom er kravet om at foreldre må fremvise legitimasjon i form av ID-kort for å få registrert et nyfødt barn, et vesentlig hinder. Foreldrene er ofte selv ikke fødselsregistrert og mangler dermed identitetsdokumenter (ENS 2020, s. 11).

European Network on Statelessness (ENS 2020, s. 9) har nylig påpekt at:

The strict and numerous evidential requirements for registering children's births [...] disproportionately impact on Romani and other minority communities who face difficulties meeting these documentation requirements, as is the case in North Macedonia [...].

Romani communities (including Ashkali, Egyptian and other communities) face intergenerational barriers to accessing documentation and are less likely to have their births registered than other populations in Europe. Despite legislative amendments and policy changes in recent years [...], challenges remain [...], including deeprooted antigypsyism, discriminatory legislation and policies, and prejudicial attitudes of registry officials.

Folkeregisterloven (1995, art. 22) stadfester at når fødsler ikke er registrert innen tretti dager, «[...] its entry in the register shall be made only on the basis of a decision». ENS (2020, s. 18) bekrefter at det er mulig å senregistrere fødsler i Nord-Makedonia, men tilføyer at:

North Macedonia does not stipulate in law what facts and proof are required to evidence and determine the fact of a birth in a late registration procedure, meaning that officials have discretion to request different documents as evidence, which can prove cumbersome. Although late birth registration is possible in North Macedonia, it involves a complex administrative procedure and puts additional requirements on parents that are not easily met.

Myndighetene arrangerte en kampanje i 2018-2019 med det formål å fødselsregistrere personer som av ulike grunner ikke hadde fullført registrering,

og således stod i fare for å bli statsløse. Estimerer tilsa at om lag 750 personer – i hovedsak rom, ashkalier og egyptere – manglet fødselsregistrering (ENS u.å.).⁴

2.2.1 Statsborgerskap og statsborgerskapsattest

I henhold til statsborgerskapsloven (1992, art. 21-23) er det Innenriksdepartementet som er ansvarlig for tildeling av statsborgerskap, utstedelse av statsborgerskapsattest, og for tilhørende registre.

Makedonske borgere som oppholder seg i utlandet, kan søke om å få utstedt statsborgerskapsattest ved nærmeste utenriksstasjon (Statsborgerskapsloven 1992, art. 21; Nord-Makedonias ambassade i Oslo 2020b).⁵

2.2.2 Statsborgerskap for barn født i utlandet

I henhold til artikkel 5 i statsborgerskapsloven (1992) kan barn som er født i utlandet, og som har foreldre eller én forelder med makedonsk statsborgerskap, innvilges statsborgerskap på grunnlag av herkomst. Den makedonske forelderen (eller foreldrene) må sende søknad før barnet er fylt atten år om at barnet føres inn i fødsels- og folkeregisteret på forelderen eller foreldrenes tidligere bosted i Nord-Makedonia. Alternativt må barnet reise i følge med forelder/foreldre til Nord-Makedonia for å bosette seg der permanent. Det er ingen forutsetning at foreldrene er gift.

Dersom én av foreldrene ikke er borger av Nord-Makedonia, er det et krav at denne gir skriftlig samtykke (Nord-Makedonias ambassade i Oslo 2020b).

Hvis foreldrene/forelderen befinner seg i utlandet, kan fødselsregistreringen samt søknad om makedonsk statsborgerskap foretas ved nærmeste utenriksstasjon (Statsborgerskapsloven 1992, art. 5).

2.3 Personlig identitetsnummer

Det personlige identitetsnummeret er et unikt nummer, som består av 13 siffer, og som er bygget opp etter et bestemt numerisk system (se Lov om personlig ID-nummer 2016, art. 4). Nummeret ble først introdusert i 1976 og var benyttet av alle republikkene i det tidligere Jugoslavia. Nord-Makedonia beholdt ordningen også etter oppløsningen av Jugoslavia, og vedtok i 1992 en egen nasjonal lov om

⁴ European Network on Statelessness har påpekt at dette kan være et underestimat, i og med at det kan ha vært deler av befolkningen som ikke kjente til kampanjen, eller ikke rakk å registrere i tide (ENS u.å.).

⁵ Løsning fra statsborgerskap omtales nærmere i responsen *Makedonia: Løsning fra makedonsk statsborgerskap* (Landinfo 2018).

personlig ID-nummer. Denne ble erstattet av den reviderte loven om personlig ID-nummer i 2016 (Wikipedia 2020b).

Identitetsnummeret gis på grunnlag av registrert fødsel eller senere oppnådd statsborgerskap (Lov om personlig ID-nummer 1992, art. 5 og 8). Nummeret føres inn i personlige dokumenter, ID-kort og pass (Lov om ID-kort 1995, art. 5; Passloven 1995, art. 26).

2.4 Ekteskaps- og ugifteattest

Ekteskapsattester og ugifteattester utstedes av de lokale folkeregisterkontorene (U.S. Department of State u.å.). Oversikt over hvilke opplysninger ekteskapsattesten skal inneholde fremgår av folkeregisterloven (1995, art. 11).

Prosedyrene for utstedelse beskrives på hjemmesidene til Nord-Makedonias justisdepartement (u.å.b; u.å.c).

Siden 2017 har det også vært mulig å søke om å få utstedt ekteskaps- og ugifteattester via den nasjonale portalen for elektroniske tjenester. Søkeren kan velge å få attesten utstedt elektronisk, tilsendt per post, eller hente den personlig eller ved stedfortreder ved lokalt folkeregisterkontor. Søknadsprosedyrene beskrives nærmere på portalens hjemmesider (Uslugi.gov.mk u.å.a; u.å.b).

Borgere som er bosatt i utlandet, kan søke om å få utstedt ekteskaps- og ugifteattester ved nærmeste utenriksstasjon (Nord-Makedonias ambassade i Oslo 2020a).

2.5 Skilsmisseattest

Skilsmisseattester utstedes av domstolen som behandlet skilsmissesøknaden. Siden 10. mai 1946 er kun skilsmisser som er avgjort i en sivil domstol gyldige (U.S. Department of State u.å.).

Borgere som er bosatt i utlandet, kan søke om skilsmisseattest gjennom nærmeste utenriksstasjon (Nord-Makedonias ambassade i Oslo 2020a).

2.6 Dødsattest

Lokalt folkeregisterkontor utsteder dødsattester (U.S. Department of State u.å.). Prosedyrene for utstedelse beskrives på hjemmesidene til Nord-Makedonias justisdepartement (u.å.a).

Borgere som er bosatt i utlandet, kan søke om dødsattest gjennom nærmeste utenriksstasjon (Nord-Makedonias ambassade i Oslo 2020a).

3 Nasjonalt ID-kort

Utstedelse av ID-kort til makedonske borgere er regulert ved lov om ID-kort av 1992, som ble revidert i 2016. Nord-Makedonia innførte biometriske ID-kort i 2007 (Secure Technology Alliance 2007).

Alle borgere skal være i besittelse av nasjonalt ID-kort etter fylte 18 år. ID-kortet utstedes også til personer etter fylte 15 år, men er altså først påbudt for personer fylt 18 år og eldre. ID-kortene utstedes av politiet (ved lokale politistasjoner) på vegne av Innenriksdepartementet (Lov om ID-kort 1995, art. 2 og 3; U.S. Department of State u.å.).

Søknad om ID-kort må leveres ved personlig fremmøte (U.S. Department of State u.å.). Ved førstegangsutstedelse av ID-kort må én av søkerens foreldre være med og identifisere seg med gyldig ID-kort. Ved førstegangsutstedelse for personer under 18 år, skal det fremvises fødselsattest, og begge foreldrene må være til stede og identifisere seg med gyldig ID-kort. Det tas fingeravtrykk og bilde (Nord-Makedonias innenriksdepartement u.å.; Lov om ID-kort 1995, art. 6).

For personer under 27 år er kortet gyldig i fem år, mens gyldighetstiden er ti år for personer over 27 år (Lov om ID-kort 1995, art. 7).

Borgere plikter å fornye ID-kortet innen utløpsdato, og å erstatte kortet ved tap eller ødeleggelse, ved navneendring eller endring av bostedsadresse. Ny bostedsadresse må dokumenteres. Innenriksdepartementet skal utstede nytt ID-kort innen 15 dager fra mottatt søknad. Det gamle ID-kortet innleveres samtidig for makulering (Lov om ID-kort 1995, art. 7, 8, 12, 13).

ID-kortet er et maskinlesbart plastkort, utformet som et bankkort. I tillegg til bilde, inneholder kortet følgende informasjon om innehaveren (Wikipedia 2020a; Lov om ID-kort 1995, art. 5):

- For- og etternavn
- Statsborgerskap
- Kjønn
- Fødselsdato
- Personlig ID-nummer
- Utstedelses- samt utløpsdato
- Registrert bostedsadresse
- Utstedende myndighet
- Kortnummer
- Signatur

4 Reisedokumenter

4.1 Pass

Utstedelse av reisedokumenter til borgere av Nord-Makedonia er regulert ved passloven av 1992, som senest ble revidert i 2016. Biometriske pass ble innført i 2007, og de siste ikke-biometriske passene gikk ut av omløp i februar 2012 (Secure Technology Alliance 2007; U.S. Department of State u.å.).⁶

Borgere av Nord-Makedonia kan kun være i besittelse av ett pass. Med unntak av diplomatpass og tjenestepass, som utstedes av landets utenriksdepartement, er det Innenriksdepartementet som er hovedansvarlig for passutstedelse (Passloven 1992, art. 4, 15).

Søknad om reisedokument må både leveres og hentes ved personlig fremmøte på et av Innenriksdepartementets lokale passkontorer. Selve søknadsskjemaet kan lastes ned fra hjemmesidene til Nord-Makedonias innenriksdepartement. Søkeren må identifisere seg ved å legge frem nasjonalt ID-kort eller gammelt pass. Barn under 18 må ha følge av foreldre eller autorisert verge, som må legge frem gyldig ID-dokumentasjon. Ved førstegangsutstedelse tas det bilde og søkeren avgir fingeravtrykk, digitalisert signatur og biometriske data (Nord-Makedonias innenriksdepartement u.å.a).

Ordinære pass utstedes til alle borgere av Nord-Makedonia. For personer eldre enn 27 år, utstedes pass med gyldighetsperiode på ti år. For personer i alderen 4 til 27 år, utstedes pass med gyldighetsperiode på fem år, mens gyldighetsperioden for barn under 4 er to år. Passene er ikke fornybare, og må erstattes av nye når de utløper. Både tjenestepass og diplomatpass er gyldige i fem år (Passloven 1992, art. 18, 21).

Pass skal utstedes innen femten dager fra mottatt søknad. Passinnehavere er forpliktet til å innrapportere navneendring i løpet av 30 dager etter at slik endring har funnet sted. Personens gamle pass vil bli erstattet av nytt pass med oppdaterte personopplysninger (Passloven 1992, art. 26a, 36).

4.2 Søknad om pass ved utenriksstasjoner

Søknad om pass kan leveres ved bestemte utenriksstasjoner. Per 2020 er det Nord-Makedonias utenriksstasjoner i Melbourne, Canberra, Chicago, New York, Detroit, Toronto, Berlin, Bonn, Munchen, Stockholm, København, Haag, Brussel, Bern, London, Paris, Venezia, Wien og Ljubljana som tar imot søknader om pass (Nord-Makedonias utenriksdepartement 2020a). Nødpass utstedes derimot ved

⁶ Ulike typer makedonske pass er utførlig beskrevet på hjemmesidene til Public Register of Authentic Travel and Identity Documents Online (PRADO 2020).

alle utenriksstasjoner (se kapittel om nødpass nedenfor) (Nord-Makedonias ambassade i Oslo, samtale august 2020).

Alle søkere må møte personlig ved utenriksstasjonen for å søke om pass (Nord-Makedonias utenriksdepartement 2020a). Personer som av dokumenterte helsemessige årsaker ikke har anledning til å møte personlig, kan levere søknad ved stedfortreder (Nord-Makedonias utenriksdepartement 2019, s. 5):

For disabled persons the request is submitted by the legally determined guardian (guardianship is proved with an original document and a copy of it), and an original hospital file is submitted documentation of proof of the disease or the degree of disability, as well as a copy of it.

Prosedyrene for passutstedelse er utførlig beskrevet på hjemmesidene til Nord-Makedonias utenriksdepartement (2020a).

Førstegangsutstedelse av pass

Dersom det søkes om førstegangsutstedelse av pass (for myndige personer), kreves det at følgende legges frem (Nord-Makedonias utenriksdepartement 2020a):

- Makedonsk statsborgerskapsattest
- Fødselsattest
- Makedonsk ID-dokument eller ID-kort utstedt av myndighetene i det landet søkeren oppholder seg
- Gyldig oppholdstillatelse (kun for personer uten statsborgerskap i landet de oppholder seg i)

Fornyelse av pass

Ved fornyelse av gammel pass, bes det om at det legges frem (Nord-Makedonias utenriksdepartement 2020a):

- Utløpt pass
- Gyldig oppholdstillatelse (kun for personer uten statsborgerskap i landet de oppholder seg i)

Tapte eller frastjålne pass

Utenriksstasjonene bistår også med utstedelse av pass til personer som har mistet eller blitt frastjålet pass. Søkeren må i slike tilfeller legge frem (Nord-Makedonias utenriksdepartement 2020a):

- Makedonsk statsborgerskapsattest
- Fødselsattest
- Makedonsk ID-dokument
- Gyldig oppholdstillatelse (kun for personer uten statsborgerskap i landet de oppholder seg i)
- Bekreftelse fra politiet (oversatt til makedonsk) om at passet er meldt tapt eller stjålet
- Signert bekreftelse fra søkeren om at passet er mistet eller stjålet

Tapte eller frastjålne pass skal tinglyses (Nord-Makedonias utenriksdepartement 2019, s. 4):

[...] needs to be published in the Official Gazette of the Republic of Macedonia. The request for publication of a lost or missing passport is submitted through the diplomatic or consular representation of the Republic of Macedonia. The request is accompanied by an original document for amount of funds paid for the publication and original statement given by the holder of the passport, certified at the diplomatic or consular mission.

Endrede personopplysninger eller skadet pass

Ved endring av personopplysninger (som ved endring av navn) eller dersom tidligere pass er skadet eller ødelagt, skal søkeren levere inn nåværende pass, samt legge frem gyldig oppholdstillatelse (kun for personer uten statsborgerskap i landet de oppholder seg i). Søknaden behandles kun dersom de nye opplysningene har blitt registrert hos relevante makedonske myndigheter (Nord-Makedonias utenriksdepartement 2020a).

4.2.1 Søknad om pass til mindreårige ved utenriksstasjoner

Når det søkes om pass til mindreårige, er det et krav om at begge foreldre, eventuelt én forelder med gyldig samtykke fra den andre forelderen,⁷ møter sammen med barnet på utenriksstasjonen. Barnets fødselsattest samt ID-kortene til begge foreldre skal legges frem (Nord-Makedonias ambassade i Oslo 2020a).

4.3 Midlertidig pass/nødpass

Midlertidige pass/nødpass er gyldige i 30 dager fra utstedelse, eller i så mange dager som er påkrevd for at vedkommende skal kunne returnere til hjemlandet (Nord-Makedonias utenriksdepartement 2020a). Samtlige av Nord-Makedonias

⁷ Nærmere opplysninger om ulike krav dersom foreldrene er skilte eller dersom en av foreldrene ikke er borger av Nord-Makedonia, beskrives på hjemmesidene til Nord-Makedonias utenriksdepartement (2020).

utenriksstasjoner utsteder nødpass (Nord-Makedonias ambassade i Oslo, samtale august 2020).

Nord-Makedonias ambassade i Oslo (samtale august 2020) har bekreftet at borgere av Nord-Makedonia i Norge som trenger nye reisedokumenter, vil få utstedt et midlertidig pass/nødpass ved ambassaden, slik at de kan reise og levere søknad om nytt pass ved aktuell utenriksstasjon eller i hjemlandet. Dette gjelder også barn som ikke tidligere har fått utstedt pass.

5 Kontroll av personopplysninger

Fødsel, ekteskap og død registreres altså ved folkeregisterkontorene der hendelsen har funnet sted. Denne informasjonen blir fortløpende overført til det sentrale folkeregisteret. Underlagsdokumenter blir med andre ord oppbevart både ved de lokale og det sentrale registeret. Dersom det foreligger tvil om ektheten av opplysningene som skal føres inn i registeret, er registratoren forpliktet etter loven til å foreta nærmere undersøkelser av opplysningene innen de nedtegnes (Folkeregisterloven 1995, art. 3, 21). Folkeregistrene er fullt digitaliserte (EU-kommisjonen 2018, s. 25).

Innenriksdepartementet vedtok i 1998 retningslinjer for hvordan registrene skal opprettholdes. Retningslinjene gir detaljerte opplysninger om blant annet dokumentoppbevaring, utstedelse av sertifiserte kopier av dokumenter samt gjenopprettelse/erstatning av ødelagte, skadede eller tapte registre. Vedlagt disse retningslinjene er kopi av skjema som benyttes til nedtegnelse av personopplysninger (Instructions on registers and documents 1998).

EU-kommisjonen har i sine siste årlige fremdriftsrapporter for Nord-Makedonia ikke gitt noen negative anmerkninger hva angår pass- og ID-kortutstedelse i landet (EU-kommisjonen 2019b; EU-kommisjonen 2020). Den elektroniske portalen og folkeregisteret kommenteres i den siste rapporten fra mars 2020:

[...] the national e-portal for services was upgraded to serve as a single contact point and to create a more user-oriented administration. The population register became functional and serves as a basic source of information for both state institutions and citizens' interaction with the administration (EU-kommisjonen 2020, s. 5)

Kommisjonen har heller ikke påpekt mangelfulle rutiner med hensyn til utstedelse av underlagsdokumentasjon – som fødselsattester – i sine nylige rapporter om digitalisering av landets offentlige forvaltning (EU-kommisjonen 2018; EU-kommisjonen 2019a).

6 Korrupsjon

Korrupsjon og nepotisme er utbredt i Nord-Makedonia, og har over tid vært velkjente fenomener i mange av landets offentlige og private sektorer. Kilder som EU-kommisjonen og Southeast European Leadership for Development and Integrity (SELDI) påpeker at landet har gjort enkelte fremskritt i de seneste årene, blant annet gjennom å forsterke lovverk på korrupsjonsfeltet. Samtidig påpeker kildene at det fortsatt er relativt lav institusjonell kapasitet til å bekjempe korrupsjon på en effektiv måte (EU-kommisjonen 2019b, s. 19-23; SELDI 2019a, s. 3, 18).

Transparency Internationals (TI) korrupsjonsindeks for 2019 rangerer Nord-Makedonia på en 106. plass på listen over totalt 198 land (TI 2020, s. 3).⁸

6.1 Bestikkelser og forfalskninger

Store deler av befolkningen synes å ha kjennskap til korrupsjon i form av å ha betalt, eller kjenne til andre som har betalt eller mottatt, bestikkelser for å oppnå eller fremskynde offentlige tjenester.

Ifølge en rapport om korrupsjonstrender på Vest-Balkan som nylig ble utgitt av SELDI,⁹ hadde nesten 30 prosent av respondentene fra Nord-Makedonia opplevd å bli bedt om å betale bestikkelser, mens omtrent 23 prosent hadde betalt bestikkelser (SELDI 2019b, s. 6). Hele 84 prosent av respondentene mente at det var sannsynlig eller veldig sannsynlig å bli utsatt for korrupsjonspress, 41 prosent oppgav at de hadde aksept for ulike former for korrupt atferd, mens 69 prosent viste ingen tiltro til at korrupsjonen kunne bli betydelig redusert (SELDI 2019b, s. 8-9).

I en annen undersøkelse utført av Nord-Makedonias National Democratic Institute (NDI 2020, s. 20),¹⁰ oppgir respondentene at de anser korrupsjon (og kriminalitet) som et av de alvorligste problemene landet står ovenfor. Videre fremgår det at over halvparten av respondentene mangler tillit til det statlige antikorrupsjonsbyrået (State Commission for Prevention of Corruption), og at omtrent 70 prosent er misfornøyde med mekanismene som er på plass for å bekjempe korrupsjon (NDI 2020, s. 24, 62).

⁸ Transparency Internationals korrupsjonsindeks rangerer land etter utbredelse av korrupsjon i offentlig sektor. Indekseringen er basert på oppfatninger om korrupsjon i det offentlige, som er innhentet fra et bredt utvalg av befolkningen i gjeldende land (TI 2019).

⁹ Rapporten er basert på resultater fra Corruption Monitoring System (CMS) 2019, som innhenter informasjon fra ulike informasjonskilder på Vest-Balkan.

¹⁰ NDI's undersøkelsen omhandler befolkningens oppfatning av levekår og hovedutfordringer i landet, og er basert på svar fra et representativt utvalg av 1213 personer over 18 år.

Av den siste «Global Corruption Barometer» fra Transparency International der Nord-Makedonia inngikk i undersøkelsesmaterialet, fremgikk det at syv prosent av respondentene hadde betalt bestikkelser for offentlige tjenester i løpet av det siste året; de langt fleste ved offentlige helseinstitusjoner, og en mindre andel til offentlig skolevesen og politi (TI 2016).

I en litt eldre rapport fra 2013 om korrupsjon i samfunnet generelt og i næringslivet spesielt, fremstiller United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) situasjonen slik:

The overwhelming majority of interactions with public officials follow the rules and regulations applicable to the administrative procedures in question, yet in every direct interaction those rules are vulnerable to manipulation in exchange for private benefit resulting from an illicit transaction between the private sector service user and a civil servant. The receipt of money, a gift or other counter favour, in addition to (or instead of) the requisite official fee, for the personal gain of a civil servant represents an act of administrative bribery (UNODC 2013, s. 15).

Bestikkelser er altså et kjent fenomen i Nord-Makedonia. Men, i tråd med kildematerialet over, vil Landinfo påpeke at ikke alle områder av offentlig forvaltning nødvendigvis er berørt, og at der det forekommer ulovlige transaksjoner, vil disse variere i størrelsesorden og alvorlighetsgrad.

Det er også slik at de fleste offentlige tjenester er tilgjengelige uten at ytelsen behøver å involvere bestikkelse. En bestikkelse gis gjerne for å få bedre behandling eller for å fremskynde eller forbedre tjenester fra en byråkratisk offentlig forvaltning. Det dreier seg altså her om å betale for noe man i utgangspunktet har krav på vederlagsfritt. I forbindelse med dokumentutstedelse vil det eventuelt være snakk om å få fortlgang i utstedelsen av ekte dokumenter med ekte opplysninger.

Landinfo anser det slik at den elektroniske forvaltningen gjennom den nye portalen bidrar til en mer effektiv og brukervennlig forvaltning. Samtidig anser vi det som sannsynlig at denne type forvaltning reduserer risikoen for korrupsjon, gjennom bedre overvåking av offentlige tjenestemenn og ved å begrense direkte interaksjon mellom tjenestemenn og innbyggerne. Tilgangen til de elektroniske tjenestene må anses som relativt enkel for de fleste; elektroniske nettverk og tilgang til smarttelefoner er utbredt.

6.2 Ekte dokumenter med ekte opplysninger

Landinfo er ikke kjent med opplysninger som tilsier at bestikkelser eller andre former for korrupsjon er utbredt i tilknytning til selve registreringen av fødsler, ekteskap/sivilstatus og dødsfall, eller ved innrapportering av data til registrene.

Ingen av kildene som er konsultert i dette notatet, rapporterer om korrupsjon knyttet til dette feltet.

Dersom det man ønsker er å få utstedt ekte dokumenter med ekte opplysninger, og kan akseptere en sedvanlig behandlingstid, er insentivet for korrupsjon relativt lavt. De offentlige registreringskontorene er lett tilgjengelige, og det er etablert oversiktlige rutiner for registrerings- og søknadsprosedyrer samt behandlingstid. Det samme gjelder for de «nye» elektroniske tjenestene.

Såfremt en person er fødselsregistrert og kan fremlegge nødvendige underlagsdokumenter, skal vedkommende ikke ha særskilte vanskeligheter med å anskaffe seg reise- eller identitetsdokumenter.

6.3 Ekte dokumenter med falske opplysninger

Det er utbygget oversiktlige systemer for registrering av personopplysninger i Nord-Makedonia, og utstedelse av attester og dokumenter følger klare retningslinjer. Kravene til foreldre om å dokumentere identitet og bosted ved fødselsregistrering av barn, reglene om innrapportering fra sykehus/helseforetak, samt jevnlig innrapporteringer fra lokale til regionale og til sist det sentrale folkeregisteret medvirker til å redusere muligheten for å få ført falske opplysninger inn i ekte dokumenter. Innføringen av biometri i 2007 har også gjort det vanskeligere å forfalske ID-kort og pass.

Landinfo er ikke kjent med opplysninger om at offentlige tjenestemenn ved registrene eller i forvaltningen har avvekket fra lovverkene og rutineene i form av å føre inn falske personopplysninger.

6.3.1 Falske dokumenter med falske opplysninger

Landinfo har ikke konkret kjennskap til omfanget av totalforfalskede dokumenter fra Makedonia. Organisert kriminalitet i området knyttet til ulike former for smugling av for eksempel sigaretter, narkotika og mennesker, vil imidlertid kunne indikere at det finnes miljøer som både kan ha interesse av å bruke og å produsere slike dokumenter. Kriminelle som ønsker å forflytte seg i regionen uten at rullebladet flytter med dem, eller personer som unndrar seg straffeforfølgelse, er grupper som vil kunne benytte falske identiteter og forfalskede dokumenter.

Dokumentforfalskning, altså produksjon av falske identitetsdokumenter med falskt innhold, har blitt avdekket i nabolandet Bulgaria. Det skal ha vært borgere av Nord-Makedonia blant kjøperne av disse falske dokumentene, med hensikt å bruke det som underlagsdokument for å få utstedt bulgarsk pass (Nesheim 2020). Passforfalskning skal også ha forekommet i Bulgaria, med makedonere blant «kundekretsen» (Sofia Globe 2019).

Behovet for totalt forfalskede dokumenter blir, slik Landinfo ser det, antagelig mindre dersom det er mulig å få utstedt ekte dokumenter med falskt innhold mot bestikkelse. Opplysningene i kapittel 5 tilsier at mulighetene for å få utstedt slike originaldokumenter med falskt innhold, er begrenset.

Skriftlige kilder

- BBC (2018, 12. juni). Macedonia and Greece: Deal after 27-year row over a name. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-europe-44401643> [lastet ned 28. august 2020]
- ENS, dvs. European Network on Statelessness (2020, mai). *Birth registration and the prevention of statelessness in Europe: identifying good practices and remaining barriers*. London: ENS. Tilgjengelig fra https://index.statelessness.eu/sites/default/files/ENS-Birth_registrations-StatelessnessINDEX_briefing.pdf [lastet ned 19. august 2020]
- ENS (u.å.). North Macedonia. *Statelessness Population data*. London: ENS. Tilgjengelig fra <https://index.statelessness.eu/country/north-macedonia> [lastet ned 7. september 2020]
- EU-kommisjonen (2018, mai). *e-Government in Macedonia*. Brussel: EU-kommisjonen. Tilgjengelig fra https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/inline-files/eGovernment_in_FYROM_2018_0.pdf [lastet ned 10. august 2020]
- EU-kommisjonen (2019a). *Digital Government Factsheet 2019. North Macedonia*. Brussel: EU-kommisjonen. Tilgjengelig fra https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/inline-files/Digital_Government_Factsheets_North_Macedonia_2019.pdf [lastet ned 10. august 2020]
- EU-kommisjonen (2019b, 29. mai). *North Macedonia 2019 Report*. Brussel: EU-kommisjonen. Tilgjengelig fra <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-north-macedonia-report.pdf> [lastet ned 25. august 2020]
- EU-kommisjonen (2020, 2. mars). *Update on the Republic of North Macedonia*. Brussel: EU-kommisjonen. Tilgjengelig fra <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/update-on-the-republic-of-north-macedonia.pdf> [lastet ned 25. august 2020]
- [Folkeregisterloven] (1995, revidert 2018). *Law on Records of Births, Deaths and Marriages*. Tilgjengelig via Refworld <https://www.refworld.org/docid/3f5490ca8.html> [lastet ned 2. juni 2020]
- [Folkeregisteret], dvs. Office for Management of Registers of Births, Marriages and Deaths (u.å.a). *За управата [Management]*. Skopje: Folkeregisteret. Tilgjengelig fra <https://www.uvmk.gov.mk/mk/about> [lastet ned 4. juni 2020]
- [Folkeregisteret] (u.å.b). *Локации на УВМК [UVMK locations]*. Skopje: Folkeregisteret. Tilgjengelig fra <https://www.uvmk.gov.mk/mk/lokacii> [lastet ned 4. juni 2020]
- [Folkeregisteret] (u.å.c). *Упис на новороденче и издавање на извод од матична книга на родени [Registration of a newborn and issuance of a birth certificate]*. Skopje: Folkeregisteret. Tilgjengelig fra <https://www.uvmk.gov.mk/mk/izdavanje-na-izvod> [lastet ned 17. august 2020]
- [Folkeregisteret] (u.å.d). *Добредојде новороденче [Welcome newborn]*. Skopje: Folkeregisteret. Tilgjengelig fra https://www.uvmk.gov.mk/mk/dobredojde_novorodence [lastet ned 17. august 2020]
- Greek City Times (2019, 16. februar). Police stamp passports with country's new name 'North Macedonia'. *Greek City Times*. Tilgjengelig fra <https://greekcitytimes.com/2019/02/16/police-stamp-passports-with-countrys-new-name-north-macedonia/> [lastet ned 27. august 2020]

- [Instructions on registers and documents] (1998, 6. april). *Instructions on the manner of keeping, protection and storage of registers and documents, forms of registers, issuance of certified copies, certificates, transcripts and copies based on registers; conducting the procedure and preparing minutes regarding a foundling; on the restoration of destroyed, damaged or missing registers, and on records of registers*. Tilgjengelig fra Refworld <https://www.refworld.org/docid/3f548ef74.html> [lastet ned 25. august 2020]
- Landinfo (2013, 27. september). *Balkan: Personlig identitetsnummer (JMBG)*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/04/BalkanPersonlig-identitetsnummer-JMBG.pdf> [lastet ned 7. september 2020]
- Landinfo (2018, 20. november). *Makedonia: Løsning fra makedonsk statsborgerskap*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/11/Respons-makedonia-L%C3%B8sning-fra-statsborgerskap-19112018-final.pdf> [lastet ned 19. august 2020]
- [Lov om ID-kort] (1995, revidert 2016). *Law on Personal Identification Card*. Tilgjengelig via Refworld <https://www.refworld.org/country,LEGAL,NATLEGBOD,,MKD,,3f548f154,0.html> [lastet ned 3. juni 2020]
- [Lov om personlig ID-nummer] (1992, revidert 2016). *Law on Personal Identification Number*. Tilgjengelig via Refworld <https://www.refworld.org/country,LEGAL,NATLEGBOD,,MKD,,54ede94d4,0.html> [lastet ned 3. juni 2020]
- NDI, dvs. National Democratic Institute (2020, juni). Skopje: NDI. *Socio-Political Opinion Research Report*. Tilgjengelig fra https://www.ndi.org/sites/default/files/NDI_PPT_ENG_FINAL_PUBLIC%20VERSION_1.pdf [lastet ned 19. august 2020]
- Nesheim, C. H. (2020, 16. mars). The EU's Actual Passports-for-Sale Threat Comes From Corrupt Officials, Not CIPs. *Investment Migration Insider*. Tilgjengelig fra <https://www.imidaily.com/europe/the-eus-actual-passports-for-sale-threat-comes-from-corrupt-officials-not-cips/> [lastet ned 21. september 2020]
- Nord-Makedonias ambassade i Oslo (2020a, 13. januar). *Consular Services*. Oslo: Nord-Makedonias ambassade. Tilgjengelig fra <https://oslo.mfa.gov.mk/en/page/121/consular-services> [lastet ned 19. august 2020]
- Nord-Makedonias ambassade i Oslo (2020b, 13. januar). *What do I need to register a newborn in the Registry of Births?* Oslo: Nord-Makedonias ambassade. Tilgjengelig fra <https://oslo.mfa.gov.mk/en/page/1076/what-do-i-need-to-register-a-newborn-in-the-registry-of-births> [lastet ned 24. august 2020]
- [Nord-Makedonias innenriksdepartement] (u.å.a). *Издавање на патна исправа [Issuance of a travel document]*. Skopje: Nord-Makedonias innenriksdepartement. Tilgjengelig fra <https://mvr.gov.mk/upravni-rab/1> [lastet ned 3. juni 2020]
- [Nord-Makedonias innenriksdepartement] (u.å.a). *Потребни документи за аплицирање за лична карта [Required documents for applying for an ID card]*. Skopje: Nord-Makedonias innenriksdepartement. Tilgjengelig fra <https://termin.mvr.gov.mk/RequiredDocuments> [lastet ned 3. juni 2020]
- [Nord-Makedonias justisdepartement] (u.å.a). *Пријавување На Починато Лице И Издавање На Извод Од Матична Книга На Умрени [Registration of a deceased person and issuance of a death certificate]*. Skopje: Nord-Makedonias justisdepartement. Tilgjengelig fra <https://www.uvmk.gov.mk/mk/uslugi> [lastet ned 19. august 2020]

- [Nord-Makedonias justisdepartement] (u.å.b). *Склучување на брак и издавање на извод од матична книга на венчани [Concluding a marriage and issuing a marriage certificate]*. Skopje: Nord-Makedonias justisdepartement. Tilgjengelig fra <https://www.uvmk.gov.mk/mk/prijavuvanje-na-brak-i-vencanica> [lastet ned 19. august 2020]
- [Nord-Makedonias justisdepartement] (u.å.c). *Издавање на уверение за слободна брачна состојба [Issuance of a certificate of free marital status]*. Skopje: Nord-Makedonias justisdepartement. Tilgjengelig fra <https://www.uvmk.gov.mk/mk/uverenie-za-bracna-sostojba> [lastet ned 19. august 2020]
- [Nord-Makedonias utenriksdepartement] (2019). *Распоред На Мобилни Услуги Во Дипломатско Конзуларните Претставништва [Schedule of Mobile Services in Diplomatic consular Representatives]*. Skopje: Nord-Makedonias utenriksdepartement. Tilgjengelig fra <https://dw3yoh98rrmk.cloudfront.net/a4a9567a2a09401c99bcdb67a920d7a2.pdf> [lastet ned 25. august 2020]
- [Nord-Makedonias utenriksdepartement] (2020a, 22. januar). *Travel documents*. Skopje: Nord-Makedonias utenriksdepartement. Tilgjengelig fra <https://www.mfa.gov.mk/en/page/450/travel-documents> [lastet ned 3. juni 2020]
- [Nord-Makedonias utenriksdepartement] (2020b, 23. januar). *Final agreement for the settlement on the name issue – Media guidelines*. Skopje: Nord-Makedonias utenriksdepartement. Tilgjengelig fra <https://mfa.gov.mk/en/document/1505> [lastet ned 27. august 2020]
- OSCE & ODIHR, dvs. Organization for Security and Cooperation in Europe & Office for Democratic Institutions and Human Rights (2013, 12. desember). *Assessment of Sharing Personal Information from the Public Registers in the Process of Updating the Voter Register*. Warszawa: OSCE & ODIHR. Tilgjengelig fra <https://www.osce.org/files/f/documents/b/1/110245.pdf> [lastet ned 29. august 2020]
- [Passloven] (1992, revidert 2016). *закон за патните исправи на државјаните на република македонија (пречистен текст) [Lov om reisedokumenter for borgere av Republikken Makedonia (konsolidert tekst)]*. Tilgjengelig fra <https://mvr.gov.mk/zakon/20> [lastet ned 3. juni 2020]
- PRADO, dvs. Public Register of Authentic travel and identity Documents Online (2020). *MKD - North Macedonia*. Brussel: Europarådet. Tilgjengelig fra <https://www.consilium.europa.eu/prado/en/prado-documents/MKD/A/docs-per-category.html> [lastet ned 25. august 2020]
- Secure Technology Alliance (2007, 2. april). *Electronic Passport Production Kicks Off in Macedonia*. *Secure Technology Alliance*. Tilgjengelig fra <https://www.securetechalliance.org/electronic-passport-production-kicks-off-in-macedonia/> [lastet ned 9. oktober 2020]
- SELDI, dvs. Southeast European Leadership for Development and Integrity (2019a, mai). Skopje: SELDI. *Anti-Corruption Agencies in the Western Balkan Countries: Delivering on the Promise*. Tilgjengelig fra http://media.institut-alternativa.org/2019/12/Anti-Corruption-Agencies-in-the-Western-Balkan-Countries_new.pdf [lastet ned 26. august 2020]
- SELDI (2019b, desember). Skopje: SELDI. *Corruption in the Western Balkans 2019: Trends and Policy Options*. Tilgjengelig fra https://idscs.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/Corruption-in-the-Western-Balkans-2019-Trends-and-Policy-Options_fin.pdf [lastet ned 26. august 2020]
- Sofia Globe (2019, 19. november). *Bulgaria busts organised crime group forging passports, driving licences, euro*. *Sofia Globe*. Tilgjengelig fra <https://sofiaglobe.com/2019/11/19/bulgaria-busts-organised-crime-group-forging-passports-driving-licences-euro/> [lastet ned 26. august 2020]

- [Statsborgerskapsloven] (1992, revidert 2016). *Закон за државјанството на Република Македонија [Lov om statsborgerskap i Republikken Makedonia]*. Tilgjengelig via Refworld <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=5aabca124> [lastet ned 3. juni 2020]
- (Loven med endringer til og med 2011 foreligger på engelsk via Refworld <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=5aac9824>.)
- Stojanovski, F. (2019, 29. mars). What changed for the Macedonian people after the country changed its name to Republic of North Macedonia. *Global Voices*. Tilgjengelig fra <https://globalvoices.org/2019/03/29/what-changed-for-the-macedonian-people-after-the-country-changed-its-name-to-republic-of-north-macedonia/> [lastet ned 27. august 2020]
- TI, dvs. Transparency International (2016). *Global Corruption Barometer. Europe and Central Asia*. Berlin: TI. Tilgjengelig fra <https://www.transparency.org/en/gcb/europe-and-central-asia/europe-central-asia-2016/results/mkd> [lastet ned 26. august 2020]
- TI (2019). *Corruption around the World 2019*. Berlin: TI. Tilgjengelig fra <https://www.transparency.org/en/cpi> [lastet ned 26. august 2020]
- TI (2020, januar). *Corruption Perceptions Index 2019*. Berlin: TI. Tilgjengelig fra https://www.transparency.org/files/content/pages/2019_CPI_Report_EN.pdf [lastet ned 26. august 2020]
- UNODC, dvs. United Nations Office on Drugs and Crime (2013). *Business, corruption and crime in the Western Balkans: The impact of bribery and other crime on private enterprise*. Wien: UNODC. Tilgjengelig fra https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/corruption/Western_balkans_business_corruption_web.pdf [lastet ned 31. august 2020]
- U.S. Department of State (u.å.). *U.S. Visa: Reciprocity and Civil Documents by Country – North Macedonia*. Washington, D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://travel.state.gov/content/travel/en/us-visas/Visa-Reciprocity-and-Civil-Documents-by-Country/Macedonia.html> [lastet ned 3. juni 2020]
- [Uslugi.gov.mk] (u.å.a). *Issuance of Certificate from the Register of Marriages*. Skopje: Government of the Republic of North Macedonia. Tilgjengelig fra <https://uslugi.gov.mk/service/izdavanje-izvod-od-matichna-kniga-na-venchani-1700> [lastet ned 19. august 2020]
- [Uslugi.gov.mk] (u.å.b). *Issuance of Certificate on Single Civil Status*. Skopje: Government of the Republic of North Macedonia. Tilgjengelig fra <https://uslugi.gov.mk/service/izdavanje-uverenje-za-slobodna-brachna-sosto%D1%98ba-1701> [lastet ned 19. august 2020]
- [Utlendingsloven] (2006, revidert 2019). *Law on Foreigners*. Tilgjengelig via Refworld <https://www.refworld.org/country,LEGAL,NATLEGBOD,,MKD,,44b2668a4,0.html> [lastet ned 3. juni 2020]
- Wikipedia. *Macedonian identity card* (sist endret 25. juli 2020b). Tilgjengelig fra https://en.wikipedia.org/wiki/Macedonian_identity_card [lastet ned 23. oktober 2020]
- Wikipedia. *Unique Master Citizen Number* (sist endret 21. mai 2020b). Tilgjengelig fra https://en.wikipedia.org/wiki/Unique_Master_Citizen_Number [lastet ned 23. oktober 2020]

Muntlige kilder

Nord-Makedonias ambassade i Oslo. Telefonsamtale 4. august 2020.

Kilder konsultert, men ikke brukt

Greek City Times (2019, 16. februar). Police stamp passports with country's new name 'North Macedonia'. *Greek City Times*. Tilgjengelig fra <https://greekcitytimes.com/2019/02/16/police-stamp-passports-with-countrys-new-name-north-macedonia/> [lastet ned 27. august 2020]

Macedonian Young Lawyers Association, Institute on Statelessness and Inclusion, European Network on Statelessness, European Roma Rights Centre & Minority Rights Group International (2018, 12. juli). *Joint Submission to the Human Rights Council at the 32nd Session of the Universal Periodic Review (Third Cycle, January-February 2019)*. Skopje: ISI, ENS, ERRC & Minority Rights Group International. Tilgjengelig fra https://files.institutesi.org/UPR32_Macedonia.pdf [lastet ned 27. august 2020]